

הומור וייצוג קבוצות מיעוטים:

כתב – אביתר אלוק

כשאנחנו צוחקים מבדיחות גזעניות בתקשורת, האם זה הופך אותנו לגזענים?

או במילים אחרות:

האם הבדיחה מבטלת את השפעת הייצוג הפוגעני?

האם זה שאנחנו צוחקים על משהו בתקשורת, העובדה שזה רק "בצחוק", הופכת את זה ללא גזעני?

שיעור ראשון

מהלך השיעור:

פתיחה

- הצגת שאלות לדיון בכיתה בנושא הומור וצחוק:
 1. מדוע אנשים נוטים לצחוק על אנשים אחרים? (למשל בתכניות בידור, במציאות וכו')
 2. אילו צרכים הצחוק מספק להם / לנו?
- הקדמה - בשלב זה המורה תציג את הגדרה למושג צחוק ככלי להדרת מיעוטים
- דיון - נהל דיון מבוקר בכיתה ושאלו את התלמידים: האם הם מסכימים או לא מסכימים עם ההגדרה ומדוע.

מהלך השיעור - תיאוריות העוסקות בהומור

א. תיאורית העליונות: הצגת תיאורית העליונות תוך מתן דוגמאות וניתוחן בעזרת הצגת סרטוני יוטיוב:

1. שלישיית מה קשור - בשיר "איילון דרום" שצחק על העדה האתיופית

2. <https://www.youtube.com/watch?v=WFVoVjOP6Fg>

3.

4. השחקן אסי כהן שמחקה את המבטא של וקשיי השפה של טל ברודי בתכנית

הסטירה "ארץ נהדרת". <https://www.mako.co.il/tv-erez->

[nehederet/770e3d99ade16110?subChannelId=c3f9d75614f96210Vqn](https://www.mako.co.il/tv-erez-nehederet/770e3d99ade16110?subChannelId=c3f9d75614f96210Vqn)

5.

- דיון - לאחר שהסברתם לתלמידים מה היא תיאורית העליונות, נהלו דיון קצר ומבוקר בכיתה תוך התייחסות לשאלות הבאות:
 1. מה אתם חושבים על תיאורית העליונות?
 2. האם אתם מסכימים איתה?
 3. האם כל הומור למעשה פוגע ומתמקד בבעיות של האחר?

★ לאחר שהתלמידים הבינו שלהומור יש גם היבטים חיוביים, הציגו בפניהם את תיאורית ההרפיה.

ב. תיאורית ההרפיה: הסבירו לתלמידים בקצרה את תיאורית ההרפיה. לאחר מכן הציגו בפניהם דוגמאות בעזרת סרטונים:

1. אורי חזקיה בקטע סטנד אפ - מדבר על נושאים רבים שהרבה מאיתנו לא שמים לב אליהם או לא מעזים לדבר

עליהם. <https://www.youtube.com/watch?v=vJEgTYJyOs0>

2.

3. קטע סטנד אפ של דדי סגל (סטנדאפיסט נכה) שצחק על נושאים הקשורים למוגבילות - נושאים ש"אסור" לצחוק עליהם.

<https://www.youtube.com/watch?v=KuLM5ADL06o>

4.

★ חשוב להסביר לתלמידים שההומור יכול גם "לשחרר"

- דיון - לאחר שהסברתם לתלמידים את תיאורית ההרפיה, נהלו דיון מבוקר בכיתה תוך התייחסות בזהירות לשאלות הבאות:

1. האם אי פעם השתמשתם בהומור על מנת לדבר על נושא מודחק מסוים?
2. האם השימוש בהומור עזר לכם?

שיעור שני

פתיחה

חזרה קצרה על התיאוריות שלמדנו בשיעור הקודם

מהלך השיעור

א. תיאורית אי ההלימה - הסבירו לתלמידים את תיאורית אי ההלימה תוך כדי מתן דוגמאות מהחיים שלהם. לאחר מכן הציגו בפניהם את סרטון היוטיוב: בו חברי הכנסת מיקי זוהר ודוד ביתן מגיבים בצורה בלתי הולמת לסיטואציות חברתיות, רציניות כמו ניצולי שואה, מחאת הנכים וכו'.

<https://www.facebook.com/EretzNehederet.Keshet/videos/10154291797336901/>

ב. תיאורית ריבוד חברתי - הסבירו בקצרה את תיאורית הריבוד החברתי, תוך מתן דוגמאות לשסעים בולטים בחברה הישראלית. מומלץ להתייחס לסרטי הבורקס שדוגמאות בולטות לשסע האשכנזי-מזרחי.

<https://www.youtube.com/watch?v=K2wva1X8LF0>

<https://www.youtube.com/watch?v=A3RPM9eaSmw>

<https://www.youtube.com/watch?v=jUKeQ6YQf4Y>

ג. הסבר על מטלת הצפייה הביקורתית. (מצ"ב קובץ הנחיות לביצוע המטלה בדרייב)

מטלה בנושא: הומור וייצוג קבוצות מיעוטים בתקשורת

1. התחלקו לקבוצות
2. בחרו סרט קומדיה ישראלי / סדרה ישראלית
3. צפו בסרט / סדרה
4. נתחו את הסרט על פי לפחות תיאורית הומור אחת מבין התיאוריות שנלמדו, תוך התייחסות לשאלה: האם לדעתכם ההומור בסרט שבחרתם מחזק או פוגע באוכלוסייה המוצגת בו? הסבירו מדוע!
5. הכינו מצגת שיתופית המציגה באופן ברור את הניתוח שלכם, תוך הצגת קטעים נבחרים מתוך הסרט.

בהצלחה